

Osvrt na koncertnu sezonu 1971/1972. u Zagrebu

Protekla koncertna sezona u Zagrebu bila je vrlo bogata. Priređeno je oko 250 koncerata najrazličitijih vrsta, a taj broj nedvojbeno pokazuje bujnost zagrebačkog glazbenog života. Dobro je što ima mnogo koncerata, no tu se krije i opasnost od pada kvalitete. Osim toga publika se baš ne odziva svim priredbama onako kako bi trebala, pa bi se zato broj koncerata donekle mogao i smanjiti. Često se dešavalo da su istog dana u isto vrijeme bila dva do tri koncerta, što je slušateljima otežavalo izbor. Takav običaj trebalo bi ubuduće zamijeniti svrsishodnijim korištenjem dana, kako bi koncerti bili ravnomjernije raspoređeni tijekom čitavog tjedna.

Broj koncerata nije isključivo mjerilo glazbenog života jednog grada. Čini nam se da je i njihov kvalitet u Zagrebu u protekloj sezoni zadovoljavao. To potvrđuje i činjenica da su nastupili mnogi izvrsni domaći i strani umjetnici. Najviše su se izvodila djela iz baroknog, klasičnog i romantičnog razdoblja, no nisu bili zanemareni ni suvremeni skladatelji. Treba reći da je premalo bila zastupana zbarska glazba u odnosu na instrumentalnu. Osim nekoliko nastupa kulturno-umjetničkih društava, tri strana zbora i Instituta za crkvenu glazbu, gotovo da se i nije osjetio jači rad na polju vokalne glazbe (ovdje prije svega mislimo na onu »a cappella«). Izgleda kao da su u nepovrat prošla vremena kada je zbarska glazba zauzimala značajno mjesto u glazbenom životu našega grada. Djelovanje izvrsnih amaterskih zborova kao da postupno iščezava. Dok s jedne strane Zagreb ima bogat glazbeni život, dok je na neki način postao jedno od europskih glazbenih središta avangardne glazbe zahvaljujući bijenalu, s druge strane taj isti grad pokazuje sve manje zanimanja za zbornu muziciranje. To svakako predstavlja nedostatak u našem glazbenom životu.

Od svih koncerata publika je najviše posjećivala one koje je petkom priređivala Zagrebačka filharmonija (30 koncerata). Pri nastupima tog orkestra pomišljali smo na još uvijek nedovršenu novu koncertnu dvoranu, koja bi Zagrebačku filharmoniju uslobodila teških radnih uvjeta, a slušatelje već dobro poznate neudobnosti i nesnosne škrife sjedala u dvorani »Istra«. Treba pozdraviti običaj da se gotovo na svakom koncertu izvede i poneko djelo domaćeg skladatelja. Naši suvremeni skladatelji su uglavnom dobro bili zastupani, ali bi se više pozornosti moralo posvetiti i djelima starijih hrvatskih majstora. Kao što je u prethodnoj sezoni čitav jedan ciklus bio namijenjen Beethovenovim djelima, tako je ove godine priređeno šest koncerata na kojima su se isključivo izvodila djela J. S. Bacha i njegovo

vih sinova. Trebalo bi i idućih sezona posvetiti jedan ciklus koncerata nekom skladatelju ili možda jednom stilskom razdoblju. Tako slušatelji mogu bolje i temeljitije upoznati pojedine majstore, a to svakako obožava njihovu glazbenu kulturu.

Simfonijski orkestar Radio-televizije Zagreba (15 koncerata) stavio je naglasak u svojim javnim nastupima na suvremenija djela domaćih i stranih skladatelja. Možda u toj činjenici treba tražiti uzrok dosta slabog odziva slušatelja tim koncertima. Naša publika još prilično sudržano sluša suvremena djela, premda se postupno na njih privikava. Jedan od razloga slabijeg posjeta koncerata Simfonijskog orkestra Radio-televizije Zagreb svakako su i izravni prijenosi preko radija. Ipak, treba naglasiti da su relativno malobrojnu publiku pretežno sačinjavali mladi, što je dobar znak.

U Hrvatskom glazbenom zavodu (oko 90 koncerata), čuli smo niz izvrsnih domaćih i stranih solista (osobito pijanista) i komornih sastava. U okviru popularnog ciklusa »Zagrebački umjetnici — zagrebačkoj publici« priređeno je više odličnih koncerata. Osim »Zagrebačkog kvarteta«, gudačkog kvarteta »Pro arte«, »Zagrebačkih solista«, klavirskog dua Lukić-Murai, Zagreb sada ima još tri nova komorna sastava: »Komorni studio Zagrebačke filharmonije«, »Schubert-ansambl« i »Zagrebački klavirski trio«. Općenito se može kazati da je komorna glazba kao i solistička, zauzimala značajno mjesto u koncertnom životu, čemu su svakako pridonjeli i novoosnovani sastavi.

Hrvatski glazbeni zavod je priredio oko deset društvenih koncerata. Osim vlastitog amaterskog orkestra nastupali su i poznati domaći umjetnici. U velikoj dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda održan je i završni koncert 8. natjecanja učenika glazbenih škola Hrvatske. Spomenimo još i više koncerata učenika glazbenih škola i Akademije, te nekoliko priredaba kulturno-umjetničkih društava.

Povijesni muzej Hrvatske je svojim gostoprimstvom privukao mnoge glazbenike, osobito mlade. Dok je najveći broj koncerata u Hrvatskom glazbenom zavodu organizirala Koncertna direkcija, tu ulogu je u Povijesnom muzeju Hrvatske preuzelo Društvo hrvatskih skladatelja i Udruženje muzičkih umjetnika Hrvatske. Održano je i dosta internih priredaba zagrebačkih glazbenih škola i Akademije. Dvorana Povijesnog muzeja Hrvatske pogodna je za solističke i komorne koncerte i može se reći da je bila zaista dobro iskorištena (više od 60 koncerata). U njoj je svoj koncert priredio i Institut za crkvenu glazbu.

Još su dva muzeja bila otvorena glazbenim umjetnicima: Muzej grada Zagreba i Muzej za umjetnost i obrt. U Muzeju grada Zagreba nastupao je gotovo isključivo Zagrebački kvartet (8 koncerata). Trebalo bi više iskoristiti mogućnost koncertiranja u Muzeju za umjetnost i obrt,

jer je pogodan za slušatelje budući da se nalazi u središtu grada.

Muzički salon Teatra itd. bio je otvoren prije svega mladim glazbenicima, osobito studentima (preko 40 koncerata). Ulaz na sve koncerte bio je slobodan, pa je stoga šteta što se publika nije odazivala u većem broju. Od zanimljivijih priredaba treba spomenuti Smotru mladih violinista, nekoliko koncerata avangardne glazbe, te više komornih i solističkih nastupa. Nažalost, inače udobna i akustična polukružna dvorana Muzičkog salona Teatra itd. nalazi se blizu željezničke pruge, pa tako prolazanje vlakova remeti mir i tišinu koja je potrebna pri svakom koncertu.

Treba još nešto kazati o nizu koncerata pod nazivom Dani hrvatske glazbe koji su održani u prosincu prošle godine, u čijem su sklopu izvedena djela mnogih hrvatskih skladatelja raznovrsnih stilskih opredjeljenja, od Ivana Mane Jarnovića do najavangardnijih skladatelja. Mnogo je bolje bila zastupljena suvremena hrvatska glazba od starije, premda su izostala neka imena iz 20. stoljeća kao što su Blagoje Bersa, Franjo Dugan, Vjekoslav Rosenberg-Ružić, Dora Pejačević, Antun Dobronić, Božidar Sirola, Božidar Kunc i Stanislav Preprek. Na rasporedu je bila samo komorna i solistička glazba, a svi ovi skladatelji su više ili manje pisali takvu vrstu glazbe. Spomenimo npr. da je Božidar Sirola napisao 13 gudačkih kvarteta (!), ali ni jedan se nije našao na rasporedu koncerata. Osim toga prošle godine se navršilo 15 godina od smrti tog zaslužnog hrvatskog skladatelja i muzikologa, pa je svakako trebalo izvesti neko njegovo djelo. Ako su Dani hrvatske glazbe »Smotra i tribina hrvatske glazbe«, kao što je napisano na početku rasporeda koncerata, onda se moralo izvesti poneko djelo ne samo gore navedenih skladatelja, nego i veći broj onih iz ranijih razdoblja. Iduća takva smotra morala bi obuhvatiti orkestralna djela i zbarsku glazbu, a ne samo komornu i solističku, pa bi Dani hrvatske glazbe sveobuhvatnije prikazali njezin razvitak, raznolikost i bogatstvo.

Duhovna glazba nije bila osobito zastupana u glazbenom životu Zagreba. Taj je nedostatak dosta u vezi s njedovoljnim njegovanjem zbarske glazbe, o čemu je bilo govora na početku, ali ni solisti nisu dovoljnu pozornost posvećivali duhovnoj glazbi. Izvedeno je ukupno desetak većih djela takve vrste. Evo njihova popisa: G. B. Pergolesi — Stabat Mater; H. Schütz — Sedam riječi Kristovih; W. A. Mozart — Missa brevis; G. F. Ghedini — Credo di Perugia; J. S. Bach — Božićni oratorij, Muka po Marku i Muka po Mateju; J. Haydn — Salve Regina; I. Stravinski — Simfonija psalama; A. Bruckner — Te Deum. Na nekoliko koncerata izveden je izvjestan broj duhovnih zbarskih i solističkih skladbi domaćih i stranih skladatelja no sve je to premalo za Zagreb, koji ima tradiciju u izvođenju takve vrste glazbe. Ubuduće bi neke koncerte trebalo posvetiti isključivo djelima

s područja duhovne glazbe, kako bi se slušatelji mogli dublje u njih uživati i bolje ih shvatiti.

Nekad su se koncerti duhovne glazbe priređivali češće ne samo u koncertnim dvoranama, već i u crkvama. Možda bi takvu praksu trebalo opet obnoviti u pogodnim crkvama. Na taj bi se način donekle uklonilo nedovoljno izvođenje velikog broja djela s područja duhovne glazbe.

Nadamo se da će se u novoj sezoni otkloniti bar neki nedostaci u zagrebačkom koncertnom životu, od kojih su neki spomenuti u ovom prikazu. Očekujemo s nestrpljenjem i dovršenje nove koncertne dvorane, koja će napokon popuniti nedostatak jednog reprezentativnog glazbenog objekta, kakav je Zagreb već odavno zaslužio. Možda će i publika tada dolaziti na koncerte u većem broju i s većim znanijem. Slušatelji, naime, također osiguravaju razvitak i budućnost našega glazbenoga života, kao što to sa svoje strane čine skladatelji i izvođači.

M. S.

Glazbeni život u Rijeci u ljetnoj sezoni 1970 i na početku sezone 1971/1972.

(nastavak)

20. listopada u katedrali sv. Vida Koncertni ured u Rijeci organizirao je prvi put u svojoj djelatnosti koncert na orguljama, kojom se prilikom riječkoj javnosti prvi put predstavljala s. Imakulata Malinka. Na rasporedu su bili zastupani: Reger, Des Prés, De Begue, Hassler, Bach, Peeters, Pintarić i Sigmund. Opći dojam koji se mogao ponijeti s koncerta je raznolikost stilova i izraza, čime su se ujedno mogle ocijeniti odlike samog glazbala, kao i široka glazbena kultura izvoditelja. Iskorišćujući prilično bogatstvo zvukovnih boja u registrima, umjetnica u veličanstvenom Regero-*vu* »Te Deum«*»* učinila kao neku predigru, čime je ukazala na zvukovni opseg orgulja, da bi zatim nakon te sinteze, prešla na izvjesnu analizu tog zvuka. Zato je u tri minijature iz vremena kada instrumentalna glazba nakon vokalne polifonije doživljava svoj veći uspon dala jasan znak opširnog znanja i osjećanja stila, izabirući registre bliske tadašnjim orguljama. Dok je prva minijatura oduševila čistoćom kompozicijske fakture, De Begue-ova obrada starofrancuske narodne popjevke bljesnula je u svojoj prostođušnjoj ljepoti poput srdačnog dječjeg smijeha, zahvaljujući toplim registrima flauta koji su sretanim izborom i kombinacijom dočarali tu neposrednost. Možda će nekima ostati nezaboravna jedna pojedinost u jednoj od tih minijatura. Naime, na jednom dijelu na o-

snovi neke neutralne registracije izvijao se zvuk trube koji je u tom času asociirao na zraku sunca kroz oblake. Nakon tih boja što su djelovale kao slike naivaca, razlio je raskoš zvuka u Bachovoj »Passacagli i fugi«*»* c-mol da bi se zvukovno bogatstvo odrazilo na drugi način u Peetersovoj »Toccati, fugi i himni — Ave Maris Stella«. Dok su tri Pintarićeve skladbe djelovale kao krahke rokoko figurice i svojom dražesti smirile raspoloženje nakon bogate zvukovne igre prije toga, Sigmundova Partita »Uskršnu Isus doista«*»* bila je na neki način sinteza svega onog najboljeg, bilo u širini izraza ili u virtuoizitetu. Svojim koncertom s. Imakulata Malinka ne samo da je osvojila naše stalne koncertne posjetitelje, nego je otvorila nove vidike u glazbenom životu našeg grada Rijeke, zahvaljujući svojoj tehnici, kulturi i ukusu, što su nerazdvojni elementi opće muzikalnosti, odnosno obilježja potpunog umjetnika.

22. listopada u koncertnoj dvorani Muzeja nastupio je belgijski sastav »Trio Glorieux«*»* (François Glorieux, glasovir, Freddy Marien, udaraljke i Jef van Boven, flauta). To je bila prva priredba kojom je otvorena redovna sezona Muzičke omladine Rijeke, i zaista je sretno počelo, budući da su dva nastupa istovjetna po rasporedu, bila ispunjena do posljednjeg mjesta. Ovaj je koncert bio nešto drukčiji od konvencionalnih koncerata u kojima su prisutni samo pasivni slušatelji. Naime, François Glorieux predstavio se kao izvrstan voditelj, pedagog, skladatelj, izvođač, i osobiti improvizator, čime je djelovao kao umjetnik u najpotpunijem smislu riječi. Iako se u svom obrazloženju ideje svog koncerta i djela služio engleskim uz pomoć tumača, za one koji nisu poznavali jezik, njegove geste i glas su također mnogo obrazlagali, čime je odmah stvorio neposrednu vezu sa slušateljima koji su živjeli s njim. Raspored i izbor bio je nepretenciozan, a Glorieux je našao načina da mlade ljude oduševi, prikazujući im uz zvukovne primjere bogatu skupinu od pedeset i pet udaraljka raznih vrsta, podijeljene u srodne skupine, da bi na taj način stvorio povoljnu atmosferu za slušanje djela. Kad se iscrpio u prikazivanju efekata na udaraljka, glasoviru i flauti, predstavio je svoje djelo, koje je zapravo bila suita bez određenog naslova u šest stavaka, što je — kako je sam naglasio — zvukovni prikaz putovanja svog sastava po raznim sredinama koje karakteriziraju dotični stavci. Prelazeći nakon kraće stanke na novi dio svoje koncertne večeri on se predstavio kao vrstan pijanist izvođač djela koja je također uvijek duhovito prokomentirao. Iznoseći pretežno moderne skladbe, on je u nekom romantičarskom zanosu izveo »GYMNOPIEDIE«*»* br. 2 (E. Satie) nastavljujući kao igrajući se »ŠEST RUMUNJSKIH PLESOVA«*»* (B. Bartok), ostajući i

dalje u području folkloriziranog u plesu »MALAGUENA«*»* op. 165/I. Albeniz) da bi kao za svršetak bljesnuo skladbom »PLES VATRE«*»* (M. De Falla). Izvanredno primljen on je dodao poznati Albenizov »TANGO«*»* i prešao na slijedeći dio večeri: Improvizacije na zadane teme slušatelja u dvorani. Prikazujući jednu poznatu pjesmicu u stilu Mozarta, on je primio teme i zadatke rješavajući ih na licu mjesta, na sveopće zadovoljstvo. To je toliko aktiviralo prisutne da su se ideje i teme redale u nedogled, pa je to bio kao neki dah vremena kad su Bach, Händel, Scarlatti, Mozart, Chopin i drugi prikazivali svoje improvizatorske sposobnosti ili kad je Liszt cijeli koncert improvizirao na jednu Loeweovu baladu. Bilo je to za sve nešto novo, što je i sam umjetnik dopunio svojim uspjesima u pojedinim gradovima, tako da se koncertna dvorana pretvorila u jednu uzbuđenu kozerijsku sredinu u kojoj je stvoren osobit spoj didaktičkog i umjetničkog, u čemu su uživali svi redom bez obzira na dob. Međutim, Glorieux se i iza prikaza svoje improvizatorske vještine pokazao kao izvrstan animator, budući da je razdraganim slušateljima na kraju odsvirao »DVA IMPROMPTUA«*»* F. Schuberta i »DVA PLESA«*»* L. v. Beethovena, otkrivajući im ljepote djela od kojih često mladi ljudi zbog raznih predrasuda zaziru, dok su ovom prilikom to isto tako napeto slušali kao i vještu igru boja na udaraljka. Prema tome, ovo koncertno veče imalo je moralni, pedagoški i umjetnički uspjeh i bilo bi zaista poželjno da ovakvih doživljaja bude i više.

29. listopada riječka Muzička škola »Ivan Matetić Ronjgov«*»* priredila je u dvorani Pomorskog i povijesnog muzeja koncert prošlogodišnjih apsolenata. (Šk. god. 70/71)

Na koncertu apsolenata koji se održao pred punom dvoranom Pomorskog i povijesnog muzeja predstavili su se apsolvenci čiji je starostni raspon izuzetno širok za taj stupanj, ali su rezultati vrlo bliski po zrelosti izvedaba. U bogatom izboru iz domaće i strane literature sedam apsolenata imalo je dovoljno mogućnosti da pokaže svoje izvodilačke domete i pred javnošću opravda stečenu diplomu svršene srednje škole, s mogućnošću da se dalje nastavi studij na akademiji odnosno konzervatoriju. Alemka Pečar — glasovir, Marijana Ribić — solopjevanje, Sonja Jugović — glasovir, Dubravka Perušić — violina, Branka Dujmić — glasovir, Aleks Pavletić — violončelo i San Mirko — glasovir, očito su dokazali da imaju sve dobre preduvjete za daljnji studij. Naime, tehničke i muzikalne komponente, pri čemu su se mogli nazrijeti i individualne komponente i afiniteti, takve su naravi, da daju mnogo nade za daljnji razvoj i buduće uspjehe na reproduktivnom polju.